

Nefndasvið Alþingis
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

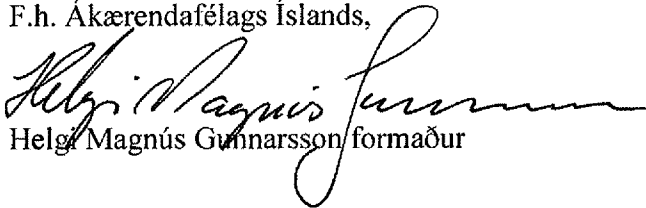
Reykjavík 18. maí 2011

Ákærendafélagi Íslands hefur borist til umsagnar með bréfi allsherjarnefndar frumvarp til laga um nálgunarbann og brottvísun af heimili 139. löggjafarþing 2010–2011, 706 mál.

Ákærendafélagið gerir ekki athugasemdir við frumvarpið og mælir með að það verði lögtekið. Bent er á að tveir fulltrúar úr stjórn félagsins skipuðu starfshóp sem samdi frumvarpið.

Til upplýsingar fylgir með bréfi þessu tillögur Boga Nilssonar fyrrverandi ríkissaksóknara um nálgunarbann frá 28. júlí 2006.

F.h. Ákærendafélags Íslands,

Helgi Magnús Gunnarsson formaður

Um drög að frumvarpi til laga um nálgunarbann.

1. Inngangur

Áður en ákvæði um nálgunarbann voru tekin upp í lög um meðferð opinberra mála á árinu 2000 höfðu nokkrar nefndir fjallað um nálgunarbann einkum í tengslum við umfjöllun um heimilisofbeldi. Nefndargögn sýna að horft hafði verið til löggjafar í Svíþjóð um þetta efni svo og til löggjafar í Noregi. Í Danmörku er enn í gildi gamla reglan um aðvörun lögreglu, 265. gr. hegningarlaganna, sbr. 1. mgr. 232. gr. hegningarlaga okkar eins og hún hljóðaði fyrir gildistöku ákvæða um nálgunarbann.

Í Svíþjóð gilda um nálgunarbann sérlæg, lag om besöksforbud SFS nr. 1988:688, sbr. Förordning om tillämpning av lagen (1988:688) om besöksforbud SFS nr. 1988:691.

Í Noregi er ákvæðum um nálgunarbann skipað í Straffeprosessloven, Kap. 17a.

2. Sérlæg eða kafli/ákvæði í réttarfarslögum?

Ég tel að það skipti ekki höfuðmáli hvar þessum ákvæðum er skipað í löggjöfinni. Reynslan sýnir að nálgunarbann tengist gjarnan ákveðnum brotum sem þegar eru til meðferðar og brotin benda einmitt til þess að hætta sé á að viðkomandi muni fremja nýtt brot. Úrræðið er að þessu leyti skylt gæsluvarðhaldi sem grundvallast á hinu sérstaka skilyrði c. liðar 1. mgr. 103. laga um meðferð opinberra mála.

3. Efnisatriði frumvarpsdraganna og gildandi ákvæða.

a. Hver skal ákveða nálgunarbann?

Ástæða er til að spyrja hvers vegna farin var allt önnur leið hér á landi að þessu leyti heldur en farin hafði verið bæði í Svíþjóð og Noregi? Í nefndum löndum er það ákærvaldið/ákærandi sem ákveður og mælir fyrir um nálgunarbann á fyrsta stigi.

Í Svíþjóð er ákvörðunin lögð fyrir dómstól ef sá sem sætir nálgunarbanni eða sá sem það á að verja óskar þess.

Í Noregi er ákvörðunin ávallt lögð fyrir dómstól [eftirá] að jafnaði innan fimm daga.

Ég tel að fyrirkomulagið í Svíþjóð og Noregi sé mun einfaldara heldur en okkar og afar líklegt, nánast víst, þótt ég hafi ekki kannað það sérstaklega, miklu skilvirkara en okkar.

Ég tel því einsýnt að við eigum að fara þá leið að ákærandi/ákærvaldið leggi nálgunarbann á og að slíka ákvörðun beri að leggja fyrir dómstól til endurskoðunar innan tiltekins tíma.

b. Hver skal gera kröfu um nálgunarbann?

Ef ákvæði um hver ákveða skuli nálgunarbann verða óbreytt, þótt rök standi til annars að mínum dómi, er ástæða til að athuga hver setja skuli fram kröfu um nálgunarbann. Tel ég að það eigi að gera ákærandi/ákærvaldið, þ.e. sá starfsmaður lögreglustjóra sem sinnir málum fyrir dómstólum. Tel ég ekki ástæðu til að rökstyðja þetta mörgum orðum. Lögreglustjórar eru ákærendur og þegar þeir leggja mál fyrir dóm eru þeir í

því hlutverki. Lögreglustjórar hafa sér til aðstoðar löglærða starfsmenn sem sérstaklega sinna málum sem lögð eru fyrir dómstóla með kröfugerðum etc. starfsmenn sem ég vil líka nefna ákærendur eins og lögreglustjórana sjálfa. Eftirlit með því hvort og hvernig lögreglustjórar nýta þetta úrræði verður þá innan ákærvaldsins og tel ég það eðlilegt.

4. Nýmæli? - brottvísun af eigin heimili.

A.m.k. á tveimur þingum hafa verið lögð fram frumvörp til breytinga á lögum um meðferð opinberra mála og almennum hegningarlögum sem varða þetta efni, þ.e. 10. mál 2003 og 53. mál 2006. Þar hefur m.a. verið gerð tillaga um ákvæði um brottvísun af eigin heimili og sérstaklega mun hafa verið vísað til löggjafar í Austurríki í því sambandi en einnig löggjafar í Svíþjóð og Noregi.

Frumvarp til sérstakra laga um nálgunarbann er líklegt til að vekja umræðu um fyrri tillögur um brottvísun af eigin heimili og því kann að vera ástæða til að fram komi í greinargerð að ekki þyki efni til að setja slík ákvæði ef sú er raunin að mati dómsmálaráðherra (réttarfarsnefndar).

28. júlí 2006

Bogi Nilsson